

NARODOWY
BANK POLSKI

Sytuacja na rynku kredytowym

wyniki ankiety do przewodniczących komitetów kredytowych

I kwartał 2025 r.

Sytuacja na rynku kredytowym

wyniki ankiety do przewodniczących komitetów kredytowych

I kwartał 2025 r.

Podsumowanie wyników ankiety

W IV kwartale 2024 r. banki złagodziły kryteria udzielania kredytów konsumpcyjnych i dla sektora MSP - co uzasadniały głównie wzrostem presji konkurencyjnej – oraz nie zmieniły ich istotnie w przypadku kredytów mieszkaniowych i dla dużych przedsiębiorstw. Zmianom polityki kredytowej towarzyszył wzrost popytu ze strony gospodarstw domowych i przedsiębiorstw.

Banki zamierzają w I kwartale 2025 r. złagodzić kryteria udzielania kredytów konsumpcyjnych i krótkoterminowych dla MSP, zaostrzyć dla kredytów krótkoterminowych dla dużych przedsiębiorstw oraz pozostawić na stabilnym poziomie dla pozostałych rodzajów kredytów. Oczekują natomiast wzrostu popytu na wszystkie rodzaje kredytów, z wyjątkiem kredytów mieszkaniowych, dla których oczekują spadku popytu.

Kredyty dla przedsiębiorstw

Polityka kredytowa: brak zauważalnych zmian kryteriów udzielania kredytów dla dużych przedsiębiorstw i złagodzenie w przypadku MSP; zmiany uzasadniane wzrostem presji konkurencyjnej ze strony innych banków, ale również pogorszeniem się perspektyw sytuacji gospodarczej i wzrostem ryzyka branży; zwiększenie marży kredytowej.

Popyt na kredyt: wzrost popytu na wszystkie rodzaje kredytów, szczególnie dla dużych przedsiębiorstw, motywowany wzrostem zapotrzebowania na finansowanie kapitału obrotowego, fuzji i przejęć oraz inwestycji.

Oczekiwania na I kwartał 2025 r.: zacieśnienie polityki kredytowej wobec dużych przedsiębiorstw i złagodzenie wobec MSP oraz wzrost popytu na wszystkie rodzaje kredytów, największy dla MSP.

Kredyty mieszkaniowe

Polityka kredytowa: brak istotnych zmian kryteriów, przy zachowaniu większości dotychczasowych warunków udzielania kredytów mieszkaniowych, z wyjątkiem zmniejszenia marży kredytowej motywowanego wzrostem presji konkurencyjnej ze strony innych banków i poprawą sytuacji kapitałowej banków.

Popyt na kredyt: wzrost popytu uzasadniany prognozami sytuacji na rynku mieszkaniowym, ale jednocześnie osłabiany pogorszeniem się sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych i zmianą struktury wydatków konsumpcyjnych.

Oczekiwania na I kwartał 2025 r.: brak istotnych zmian w polityce kredytowej i spadek popytu na kredyty mieszkaniowe.

Kredyty konsumpcyjne

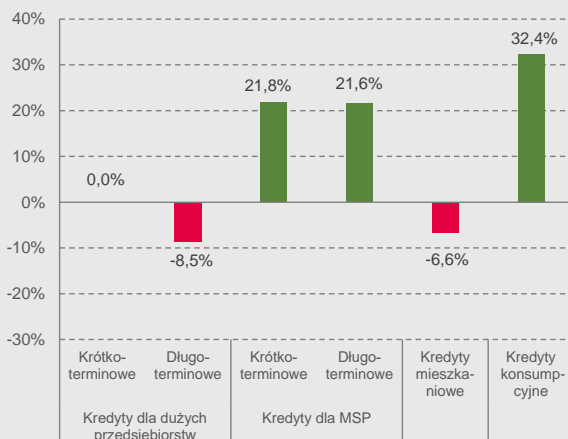
Polityka kredytowa: po raz kolejny złagodzenie kryteriów polityki kredytowej i jednocześnie złagodzenie większości warunków udzielania kredytów (m.in. zmniejszenie marży kredytowej) motywowane głównie presją konkurencyjną ze strony innych banków.

Popyt na kredyt: ponowny wzrost popytu m.in. w wyniku złagodzenia warunków udzielania kredytów.

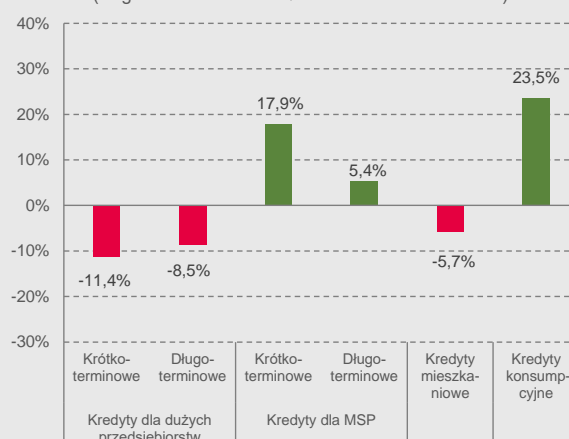
Oczekiwania na I kwartał 2025 r.: ponowne złagodzenie kryteriów udzielania kredytów konsumpcyjnych i dalszy wzrost popytu na kredyty.

Kryteria polityki kredytowej

Kryteria polityki kredytowej w IV kw. 2024 r.
(złagodzenie na zielono / zaostrożenie na czerwono)

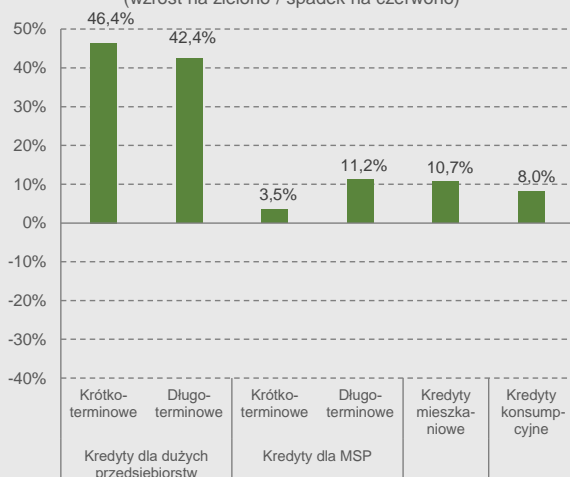

Kryteria polityki kredytowej - przewidywania na I kw. 2025 r.
(złagodzenie na zielono / zaostrożenie na czerwono)

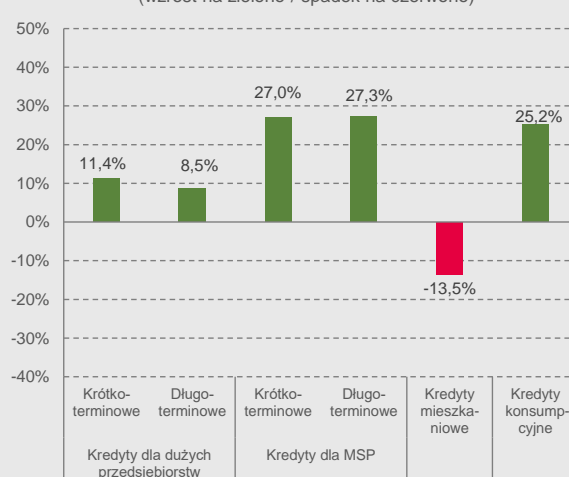

Popyt na kredyty

Popyt na kredyty w IV kw. 2024 r.
(wzrost na zielono / spadek na czerwono)

Popyt na kredyty - oczekiwania w I kw. 2025 r.
(wzrost na zielono / spadek na czerwono)

Wstęp

Celem ankiety jest określenie kierunku zmian polityki kredytowej, tj. kryteriów i warunków udzielania kredytów, a także zmian popytu na kredyty w polskim systemie bankowym. Kryteria udzielania kredytów są rozumiane jako ustalone przez bank minimalne standardy zdolności kredytowej, jakie musi spełnić kredytobiorca, aby uzyskać kredyt. Warunki udzielania kredytów są to cechy umowy kredytu uzgadniane przez bank i kredytobiorcę, w tym marża odsetkowa, pozaodsetkowe koszty kredytu, maksymalna kwota kredytu, wymagane zabezpieczenia i maksymalny okres kredytowania.

Niniejsza edycja raportu przedstawia tendencje w zakresie stosowanej przez banki polityki kredytowej oraz kształtowania się popytu w IV kwartale 2024 r., a także przewidywania banków na I kwartał 2025 r.

Ankieta została przeprowadzona na początku stycznia 2025 r. wśród 23 banków, których łączny udział w portfelu należności sektora bankowego od przedsiębiorstw i gospodarstw domowych wynosi około 89%. Ankieta została skierowana do przewodniczących komitetów kredytowych banków. Uzyskane odpowiedzi mogą nie uwzględniać stanowiska innych pionów banku niż pion kredytowy.

Wyniki ankiety prezentowane są w postaci struktur, tzn. odsetka banków, które wybrały daną opcję odpowiedzi na poszczególne pytania. Odpowiedzi banków na wszystkie pytania są ważone udziałem danego banku w segmencie rynku, którego dotyczy pytanie.

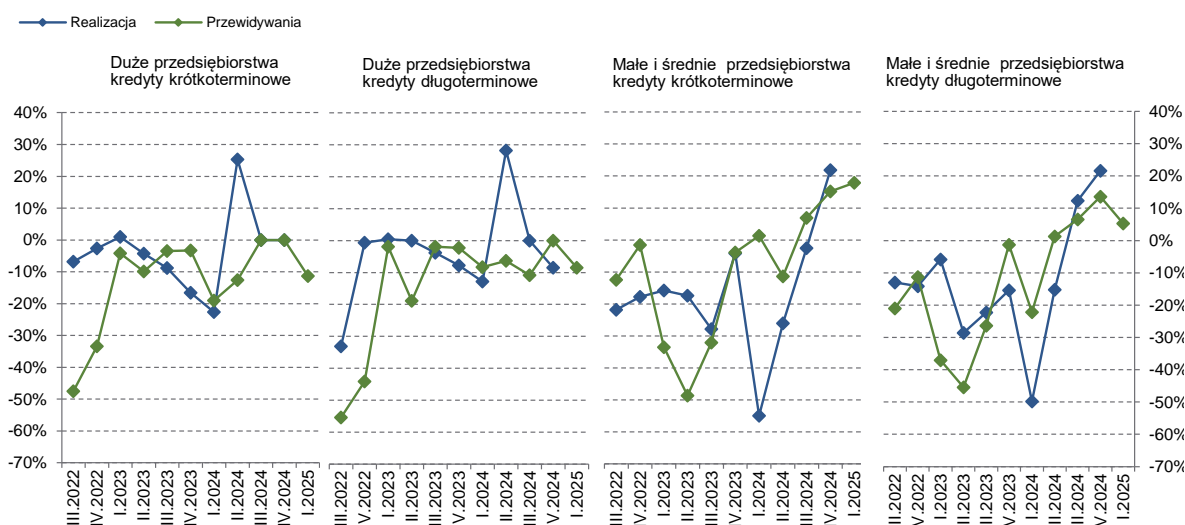
Agregacja danych, które posłużyły do prezentacji wyników, polegała na policzeniu ważonych struktur procentowych odpowiedzi, a następnie procentu netto, czyli różnicy między odpowiedziami obrazującymi przeciwne tendencje. Dodatkowo publikowana jest alternatywna miara odpowiedzi banków w postaci „wskaźnika rozproszenia”, definiowanego jako procent netto ważony zgodnie z intensywnością odpowiedzi, tj. wagą „100%” dla odpowiedzi oznaczonych jako „znacznie/znaczny” i wagą „50%” dla odpowiedzi oznaczonych jako „nieznacznie/nieznaczny”. Jeżeli nie zaznaczono inaczej, przytaczane w tekście liczby oznaczające banki raportujące daną zmianę polityki kredytowej bądź popytu na kredyt odnoszą się do procentu netto. Zgodnie z przyjętą metodyką słowa określające ilość (większość, połowa, istotny odsetek banków, etc.) odnoszą się do ważonych struktur procentowych, a nie do liczby banków. Wyrażenie „większość banków” należy więc rozumieć jako „ważona udziałami w rynku większość banków”. Szczegóły dotyczące metodyki obliczeń przedstawiono w załączniku nr 1.

Wartości miar procenta netto i wskaźnika rozproszenia dotyczących poszczególnych pytań zamieszczone są na stronie internetowej NBP w osobnych plikach możliwych do pobrania.

Kredyty dla przedsiębiorstw

W IV kwartale 2024 r. banki nie zmieniły zauważalnie kryteriów udzielania kredytów dla dużych przedsiębiorstw (procent netto dla kredytów krótko- i długoterminowych odpowiednio: 0% i -9%, zob. wykres 1) a jednocześnie złagodziły je w przypadku kredytów dla sektora MSP (procent netto dla kredytów krótko- i długoterminowy: 22% dla obu kategorii).

Wykres 1. Kryteria udzielania kredytów dla przedsiębiorstw

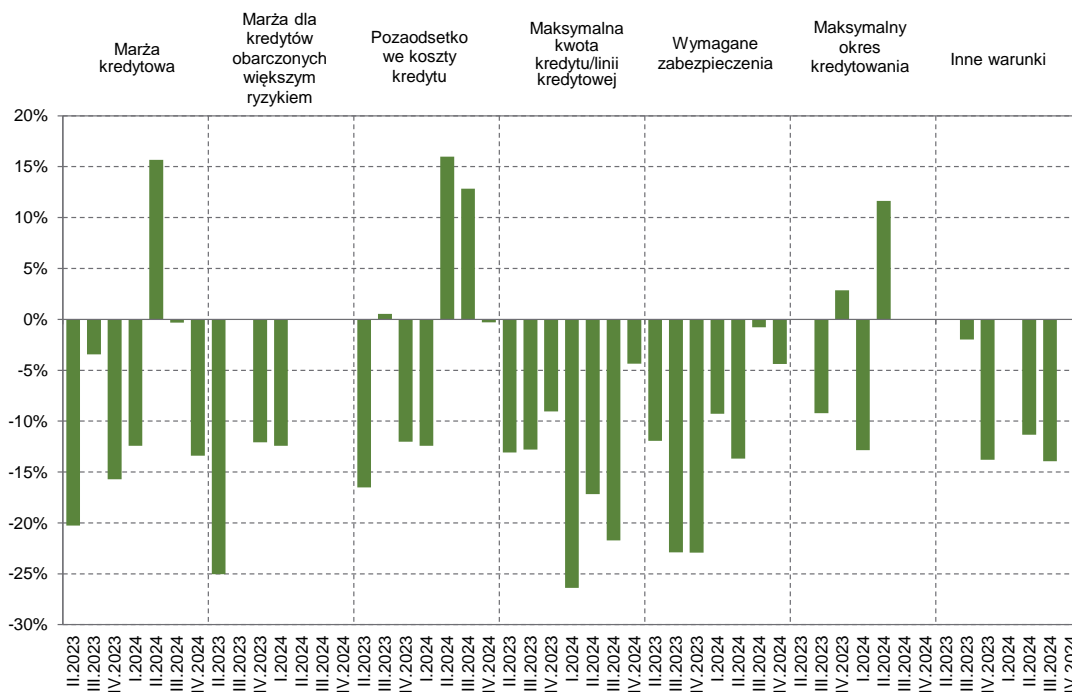
Wykresy zawarte w niniejszym opracowaniu przedstawiają *procent netto*. Dodatnią wartość procentu netto należy interpretować jako złagodzenie polityki kredytowej lub wzrost popytu na kredyty, a ujemną wartość procentu netto – jako zaostrzenie polityki kredytowej lub spadek popytu na kredyty. Szczegółowy opis metodyki obliczeń zawiera Załącznik 1.

Ankietowane banki nie zmieniły większości warunków udzielania kredytów dla przedsiębiorstw, z wyjątkiem zwiększenia marży kredytowej (procent netto: -13%, zob. wykres 2).

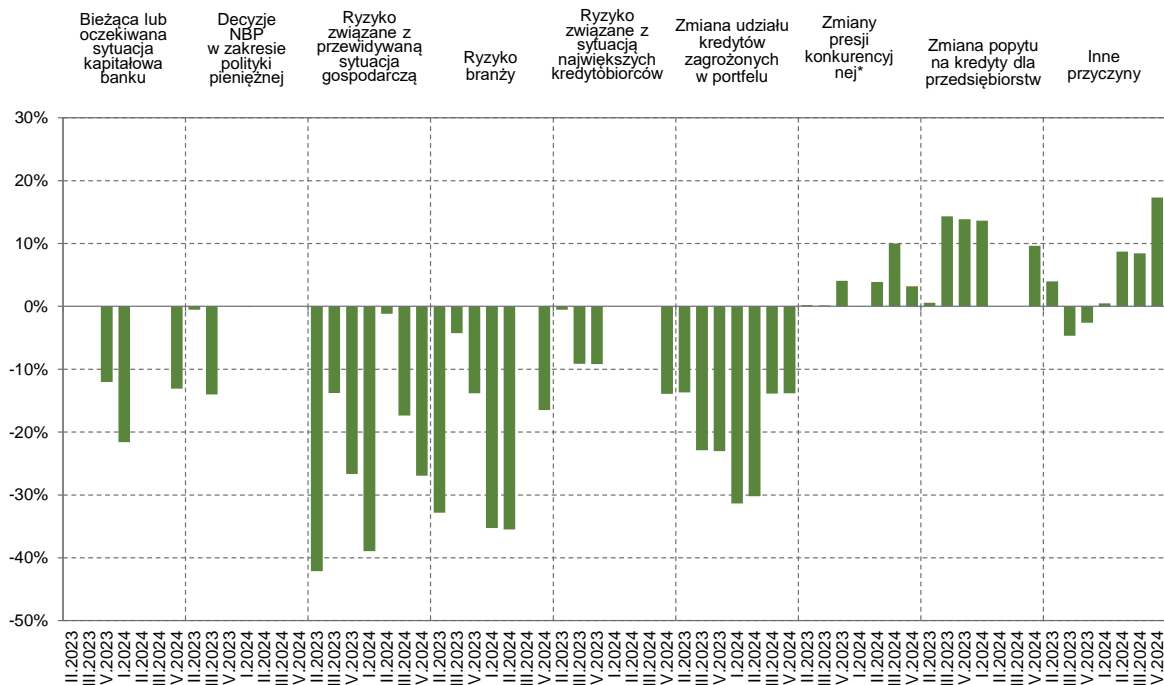
Za czynniki motywujące do łagodzenia polityki kredytowej banki uznały wzrost presji konkurencyjnej (procent netto: 3%, zob. wykres 3), głównie ze strony innych banków (procent netto: 10%), oraz spadek popytu na kredyty dla przedsiębiorstw (procent netto: 10%). W kierunku zaostrzenia polityki kredytowej oddziaływał natomiast wzrost ryzyka związanego z przewidywaną sytuacją gospodarczą i ryzyka branży¹ (procent netto odpowiednio: -27% i -17%), a także wzrost ryzyka związanego z sytuacją największych kredytobiorców, wzrost udziału kredytów zagrożonych w portfelu kredytowym i pogorszenie bieżącej lub przewidywanej sytuacji kapitałowej banku (procent netto odpowiednio: -14%, -14% i -13%). Do innych, nieuwzględnionych w ankiecie przyczyn zmiany polityki kredytowej banki zaliczyły (procent netto: 17%) m.in. włączenie klientów o wyższych przychodach do segmentu firm i przedsiębiorstw, zautomatyzowanie i uproszczenie procesów udzielania kredytów i rozwój serwisu internetowego banku, a z drugiej strony

¹ M.in. sektor motoryzacyjny i produkcja tekstyliów.

Wykres 2. Warunki udzielania kredytów dla przedsiębiorstw

Wykres 3. Przyczyny zmian polityki kredytowej

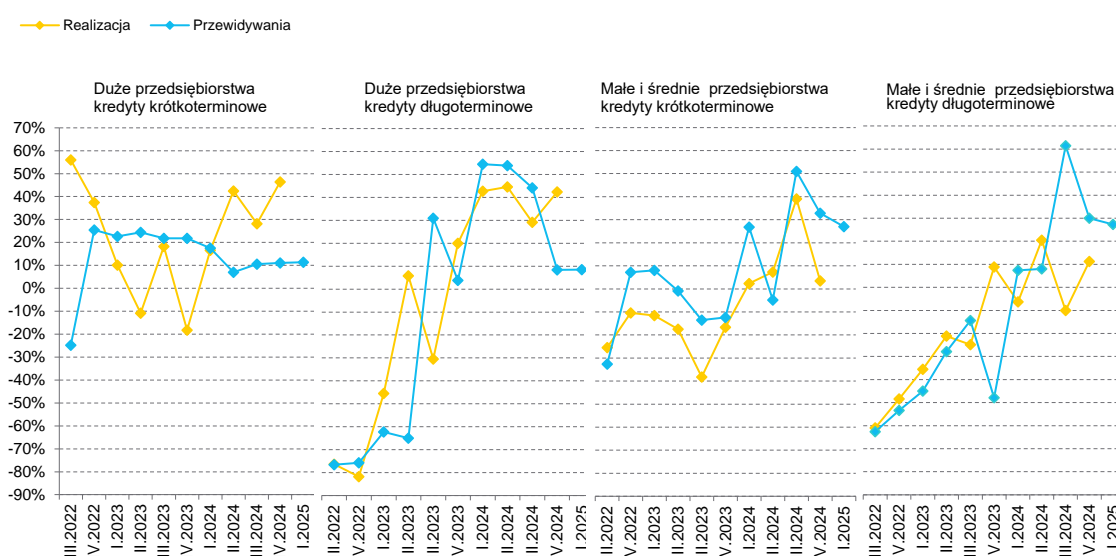

* Banki oceniają zmiany presji konkurencyjnej ze strony: innych banków, niebankowych instytucji finansowych oraz rynków finansowych. Na wykresie prezentowana jest średnia arytmetyczna tych ocen.

realizację zaleceń nadzorczych i ograniczenie dostępności wysokokwotowego finansowania dla klientów z branż wysokiego ryzyka, o krótkim okresie prowadzenia działalności oraz słabych wynikach finansowych.

W IV kwartale 2024 r. ankietowane banki po raz kolejny zaobserwowały wyraźny wzrost popytu na kredyt ze strony dużych przedsiębiorstw (procent netto: krótko- i długoterminowe kredyty odpowiednio: 46% i 42%; zob. wykres 4). Banki zanotowały również wzrost popytu na kredyt ze strony MSP (procent netto: krótko- i długoterminowe kredyty odpowiednio: 4% i 11%), przy czym ich wskazania były zróżnicowane – wzrost popytu na kredyty krótko- i długoterminowe zanotowało odpowiednio 40% i 24% banków, a spadek 37% i 13%.

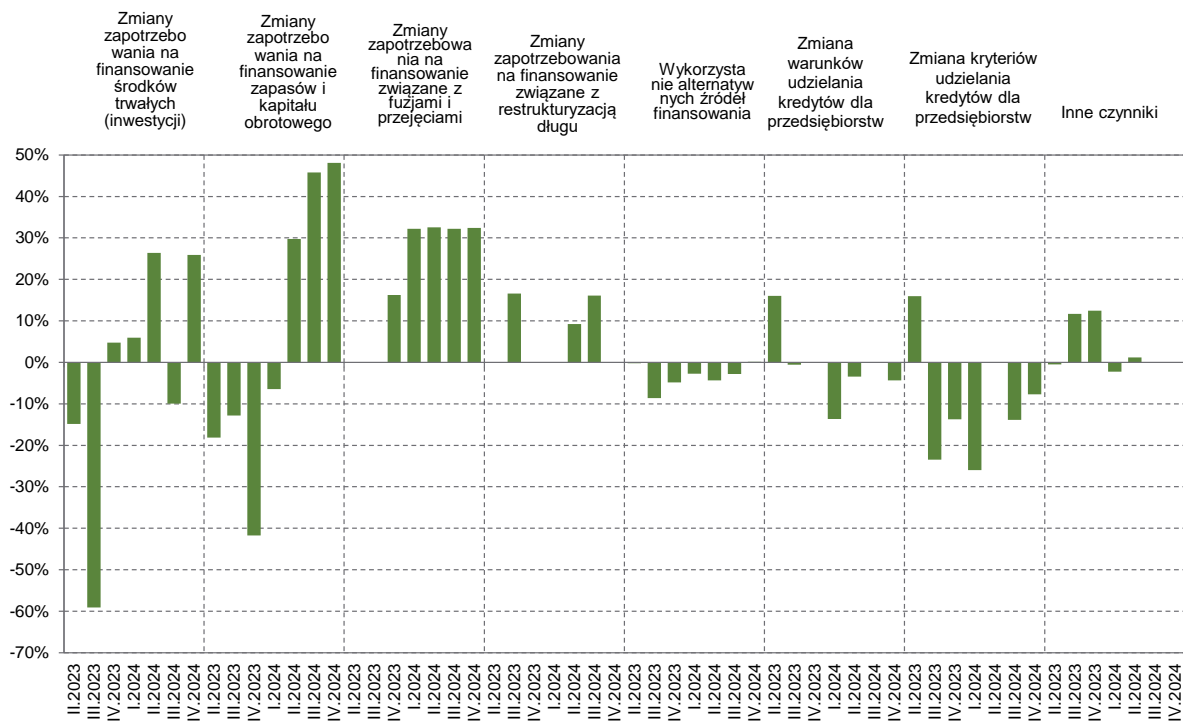
Wykres 4. Popyt na kredyty dla przedsiębiorstw

W opinii banków wzrost popytu na kredyty dla przedsiębiorstw wynikał przede wszystkim ze zwiększenia się zapotrzebowania na finansowanie zapasów i kapitału obrotowego, a także na finansowanie związane z fuzjami i przejęciami oraz inwestycjami (procent netto odpowiednio: 48%, 32% i 26%, zob. wykres 5). Negatywnie na popyt na kredyt oddziaływało natomiast zacieśnienie kryteriów udzielania kredytów (procent netto: -8%).

W I kwartale 2025 r. banki planują zacieśnić standardy polityki kredytowej wobec dużych przedsiębiorstw oraz złagodzić je wobec sektora MSP (procent netto: krótko- i długoterminowe kredyty – duże przedsiębiorstwa odpowiednio: -11% i -9%; MSP odpowiednio: 18% i 5%, zob. wykres 1). Oczekują równocześnie wzrostu popytu na wszystkie rodzaje kredytów dla przedsiębiorstw (zob. wykres 4).

Wykres 5. Przyczyny zmian popytu na kredyt dla przedsiębiorstw

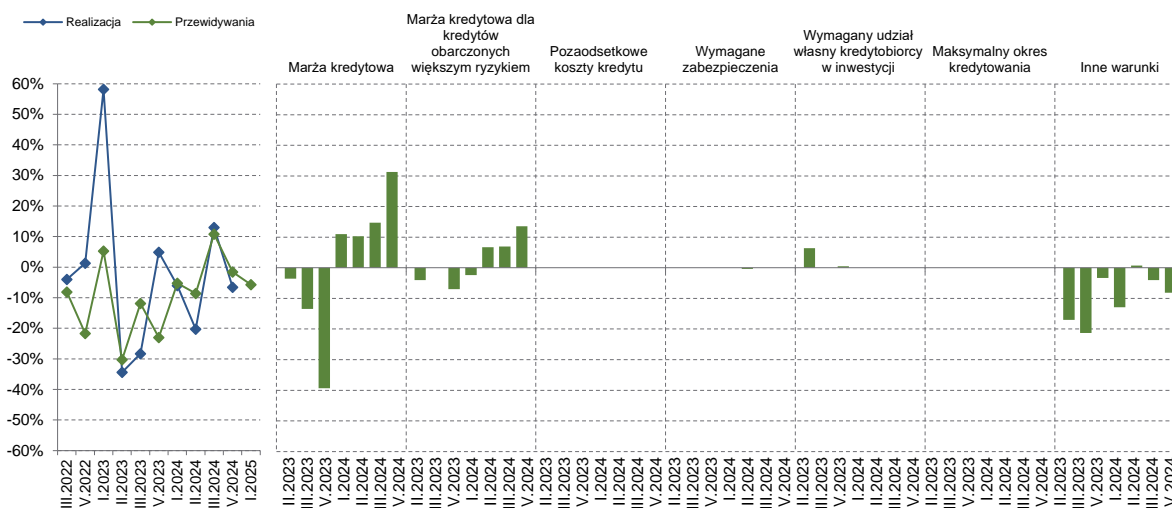

Kredyty dla gospodarstw domowych

Kredyty mieszkaniowe

W IV kwartale 2024 r. banki nie zmieniły zauważalnie kryteriów udzielania kredytów mieszkaniowych (procent netto: -7%, zob. wykres 6) i jednocześnie zachowały większość dotychczasowych warunków ich udzielania, z wyjątkiem zmniejszenia marży na kredyty normalne i obciążone podwyższonym ryzykiem (procent netto odpowiednio: 31% i 14%). Do innych nieobjętych ankietą zmian warunków kredytowania banki (procent netto: -8%) zaliczyły m.in. podwyższenie stałego oprocentowania oraz złagodzenie wymagań w zakresie wysokości dochodów w przypadku wyższych kwot kredytów.

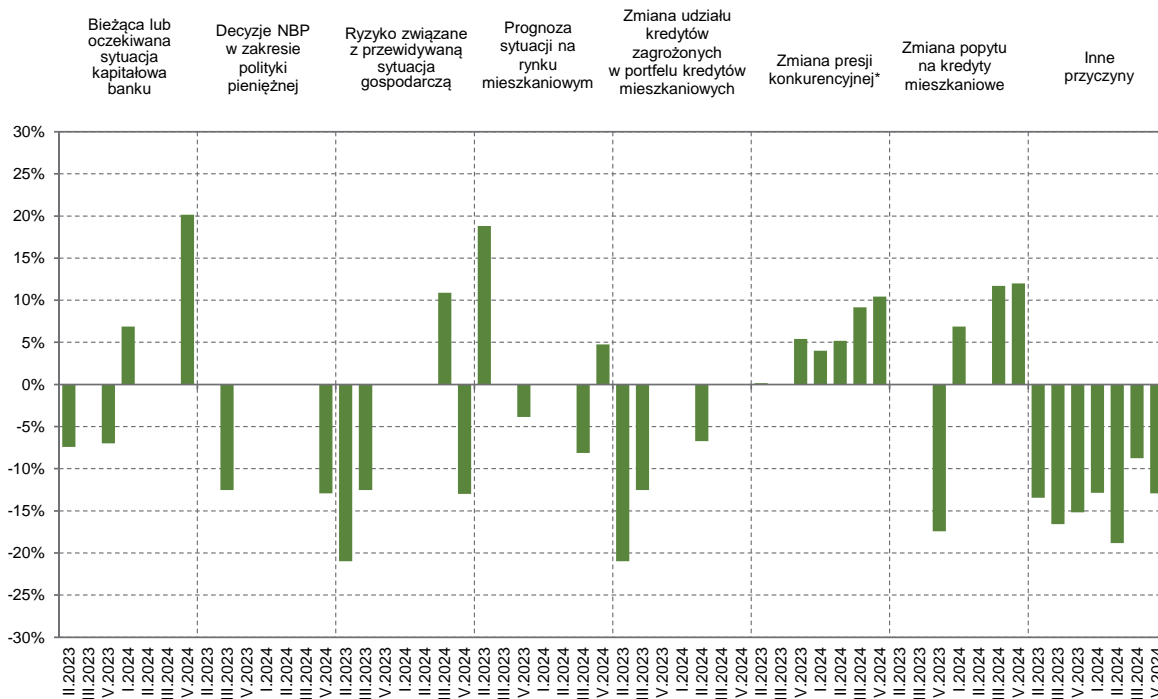
Wykres 6. Kryteria i warunki udzielania kredytów mieszkaniowych

Do czynników motywujących do złagodzenia polityki kredytowej respondenci zaliczyli poprawę bieżącej lub przewidywanej sytuacji kapitałowej banku² oraz wzrost presji konkurencyjnej (procent netto odpowiednio: 20% i 10%, zob. wykres 7), głównie ze strony innych banków uniwersalnych (31%) oraz spadek popytu na kredyty mieszkaniowe (procent netto: 12%). W opinii banków w kierunku zaostrzenia polityki kredytowej oddziaływały decyzje NBP w zakresie polityki pieniężnej oraz wzrost ryzyka związanego z przewidywaną sytuacją gospodarczą (procent netto: -13% dla obu kategorii). Do nieuwzględnionych w ankiecie przyczyn skłaniających do zaostrzenia polityki kredytowej banki (procent netto: -13%) zaliczyły m.in. wzrost kosztów utrzymania gospodarstw domowych.

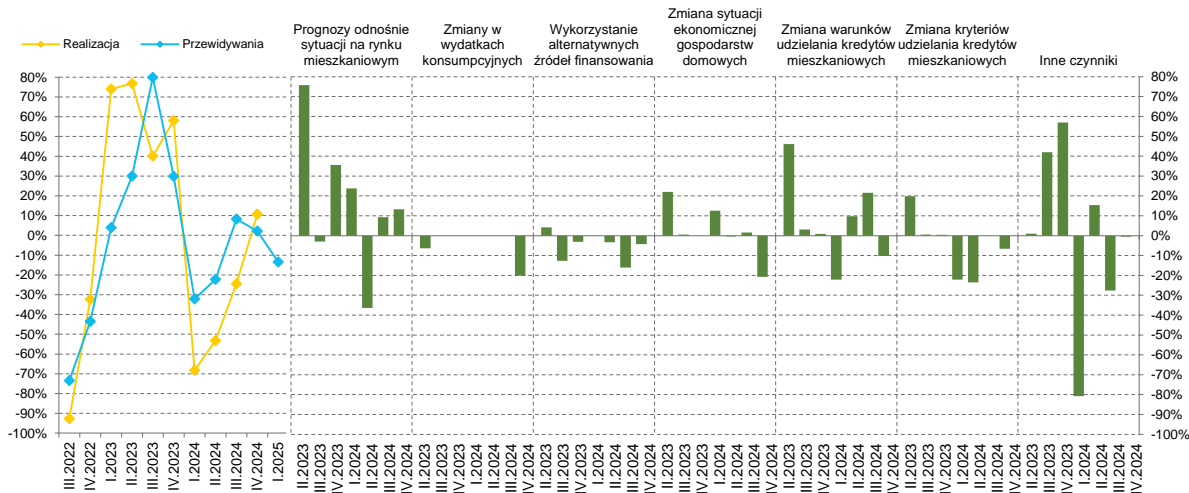
² Poprawę i pogorszenie (w przypadku kredytów dla przedsiębiorstw) sytuacji kapitałowej zgłaszały inne grupy banków.

Wykres 7. Przyczyny zmian polityki kredytowej – kredyty mieszkaniowe

*Banki oceniają zmiany presji konkurencyjnej ze strony: innych banków, niebankowych instytucji finansowych oraz rynków finansowych. Na wykresie prezentowana jest średnia arytmetyczna tych ocen.

Wykres 8. Popyt na kredyty mieszkaniowe i przyczyny jego zmian

W IV kwartale 2024 r. ankietywane banki odnotowały wzrost popytu na kredyty mieszkaniowe (procent netto: 11%, zob. wykres 8), przy czym 40% banków zaobserwowało jego wzrost, a 29% spadek. W opinii ankietywanych instytucji wzrost zainteresowania kredytami mieszkaniowymi wynikał z prognoz sytuacji na rynku mieszkaniowym (procent netto: 13%). Za czynniki, które mogły osłabić popyt banki uznały

pogorszenie sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych i zmiana struktury wydatków konsumpcyjnych (procent netto odpowiednio: -21% i -20%), a także zaostrzenie warunków i kryteriów udzielanych kredytów (procent netto odpowiednio: -10% i -7%) oraz zwiększenie wykorzystania alternatywnych źródeł finansowania (procent netto: -4%), w tym głównie kredytów z innych banków (-13%).

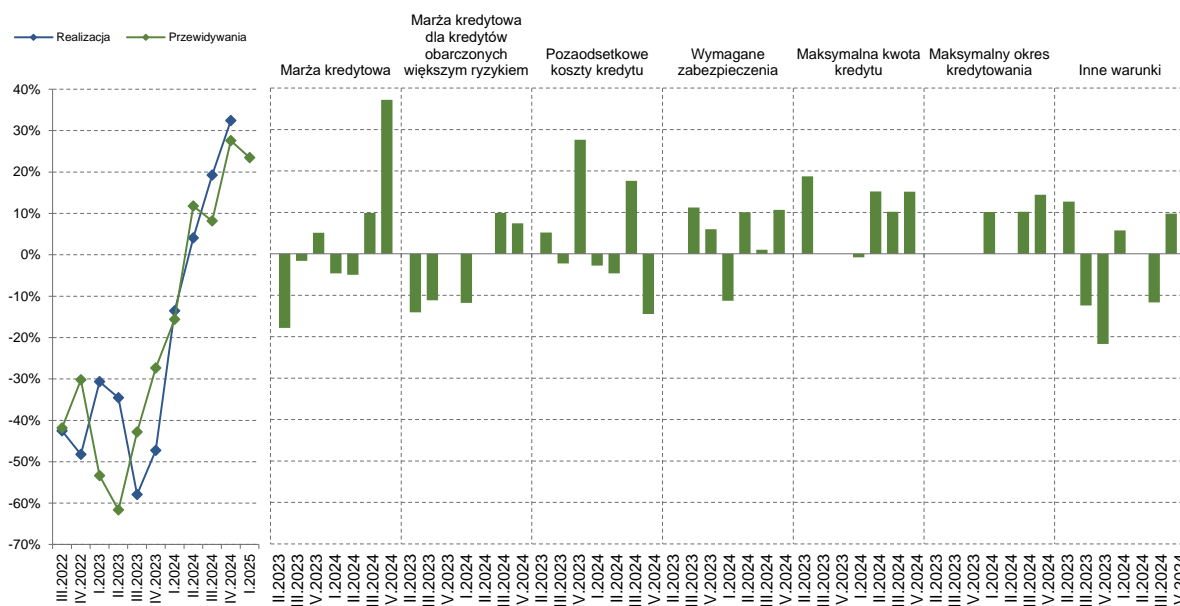
W I kwartale 2025 r. banki nie planują istotnie zmieniać kryteriów udzielania kredytów mieszkaniowych (procent netto: -6%, zob. wykres 6) i **oczekują dalszego spadku popytu na te kredyty** (procent netto: -14%, zob. wykres 8).

Kredyty konsumpcyjne

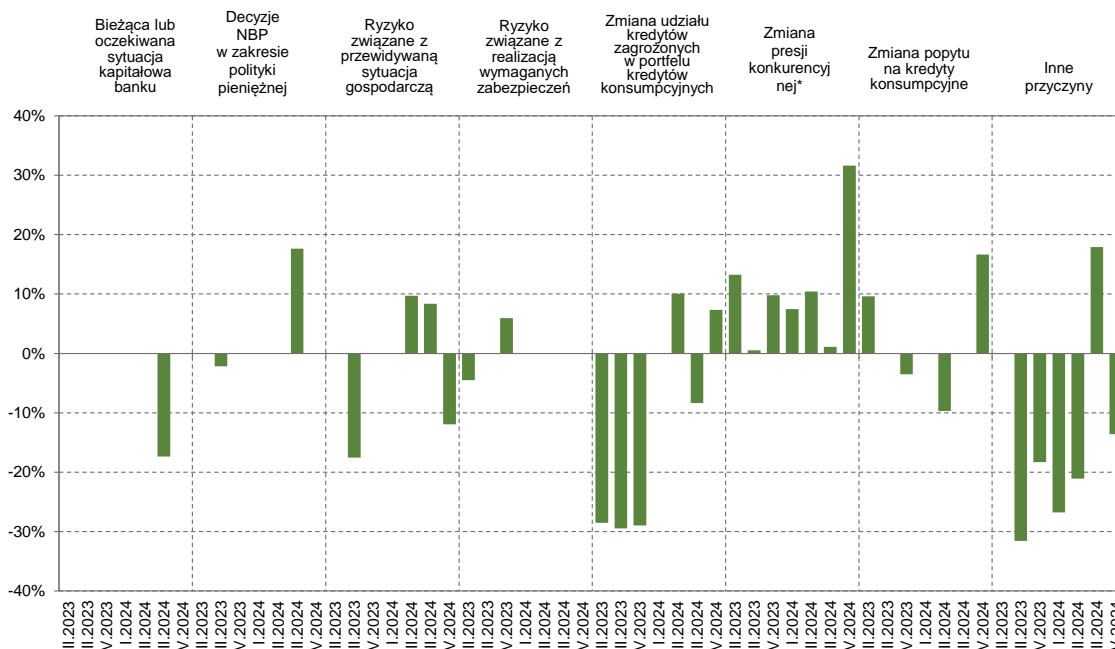
W IV kwartale 2024 r. po raz kolejny banki złagodziły kryteria udzielania kredytów konsumpcyjnych (procent netto: 32%, zob. wykres 9) i **jednocześnie złagodziły większość warunków kredytowania, w tym zmniejszyły marżę kredytową** (procent netto: 37%), zwiększyły maksymalną kwotę kredytu i wydłużyły maksymalny okres kredytowania oraz obniżyły wymagania co do zabezpieczenia kredytu (procent netto odpowiednio: 15%, 14% i 11%). Banki podniosły również pozaodsetkowe koszty kredytu (procent netto: -15%). Do innych, nieobjętych ankietą zmian warunków kredytowania banki (procent netto: 10%) zaliczyły m.in. złagodzenie wymogów udzielania kredytu dla klientów o niskim profilu ryzyka.

W opinii banków do złagodzenia polityki kredytowej przyczyniły się głównie: wzrost presji konkurencyjnej (procent netto: 32%, zob. wykres 10), **przede wszystkim ze strony innych banków uniwersalnych** (54%), a także spadek popytu na kredyty konsumpcyjne (procent netto: 17%). Jako przesłankę do zacieśniania polityki kredytowej banki wskazały wzrost ryzyka związanego z przewidywaną sytuacją gospodarczą (procent netto: -12%). Do innych, nieujętych w ankiecie czynników wpływających na kształt polityki kredytowej banki (procent netto: -13%) zaliczyły m.in. wzrost kosztów utrzymania gospodarstw domowych i zmiany w ofercie produktowej banku, a także rozszerzenie oferty w zakresie konsolidacji zadłużenia.

Wykres 9. Kryteria i warunki udzielania kredytów konsumpcyjnych

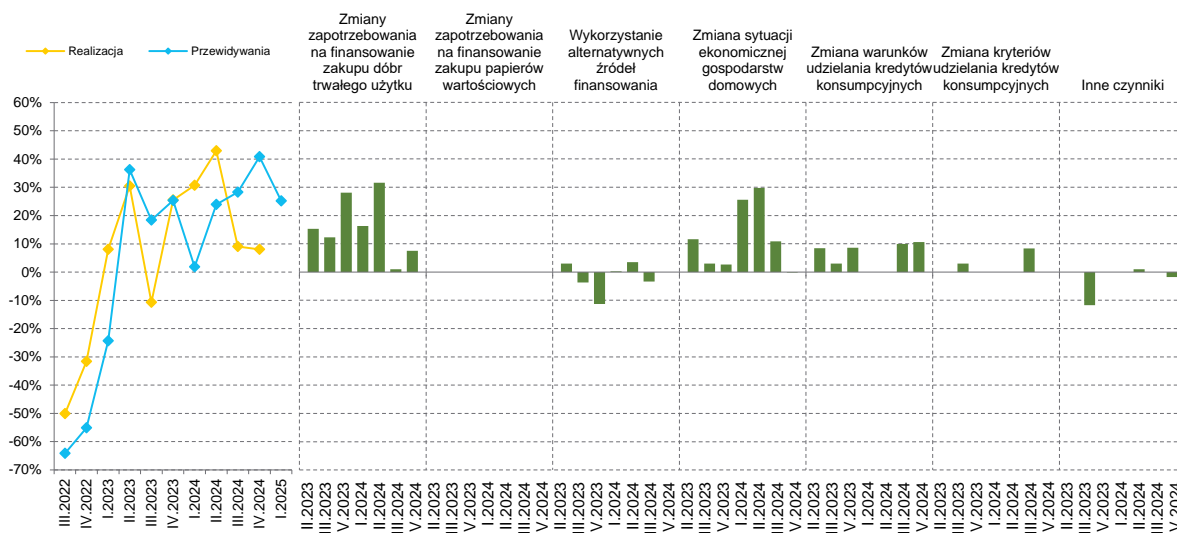
Wykres 10. Przyczyny zmian polityki kredytowej – kredyty konsumpcyjne

*Banki oceniają zmiany presji konkurencyjnej ze strony: innych banków i niebankowych instytucji finansowych. Na wykresie prezentowana jest średnia arytmetyczna tych ocen.

W IV kwartale 2024 r. banki kolejny raz nie odczuły istotnych zmian popytu na kredyty konsumpcyjne (procent netto: 8%, zob. wykres 11). W opinii ankietowanych instytucji pozytywnie na zainteresowanie kredytami konsumpcyjnymi wpłynęło złagodzenie warunków udzielania kredytów i wzrost zapotrzebowania na finansowanie zakupów dóbr trwałego użytku (procent netto odpowiednio: 11% i 8%).

Wykres 11. Popyt na kredyty konsumpcyjne i przyczyny jego zmian

W I kwartale 2025 r. banki ponownie zamierzają złagodzić kryteria udzielania kredytów konsumpcyjnych (procent netto: 24%, zob. wykres 9) i oczekują dalszego wzrostu popytu (procent netto: 25%, zob. wykres 11).

Załącznik 1

Metodyka

Wyniki ankiet prezentowane są w postaci struktur, tzn. odsetka banków, które wybrały daną opcję odpowiedzi na poszczególne pytania. Odpowiedzi banków są ważone udziałem danego banku w segmencie rynku, którego dotyczy pytanie³.

Znaczenie poszczególnych banków w danym segmencie rynku reprezentują udziały należności danego banku w należnościach wszystkich 23 banków, które odpowiedziały na ankietę, w rozbiciu na poszczególne kategorie należności. Poniższa tabela prezentuje segment rynku, którego dotyczą poszczególne pytania, i kategorię należności, która posłużyła do obliczenia udziałów poszczególnych banków w danym segmencie rynku.

Tabela 1. Segment rynku i odpowiadająca mu kategoria należności uwzględniona przy liczeniu wag

Nr. pytań	Segment rynku	Kategoria należności
1, 4, 6, 7	Kredyty krótkoterminowe dla małych i średnich przedsiębiorstw	Należności od małych i średnich przedsiębiorstw o pierwotnym terminie realizacji do 1 roku łącznie z rachunkiem bieżącym
1, 4, 6, 7	Kredyty krótkoterminowe dla dużych przedsiębiorstw	Należności od dużych przedsiębiorstw o pierwotnym terminie realizacji do 1 roku łącznie z rachunkiem bieżącym
1, 4, 6, 7	Kredyty długoterminowe dla małych i średnich przedsiębiorstw	Należności od małych i średnich przedsiębiorstw o pierwotnym terminie realizacji powyżej 1 roku
1, 4, 6, 7	Kredyty długoterminowe dla dużych przedsiębiorstw	Należności od dużych przedsiębiorstw o pierwotnym terminie realizacji powyżej 1 roku
2, 3, 5	Kredyty dla przedsiębiorstw ogółem	Należności ogółem od przedsiębiorstw
8, 9, 10, 13, 14, 16, 17	Kredyty mieszkaniowe dla gospodarstw domowych	Kredyty mieszkaniowe dla osób prywatnych
8, 11, 12, 13, 15, 16, 17	Kredyty konsumpcyjne i inne dla gospodarstw domowych	Należności ogółem od osób prywatnych pomniejszone o kredyty mieszkaniowe dla osób prywatnych

Uwaga: Wszystkie kategorie należności dotyczą rezydentów.

Źródło: NBP.

³ Wazenie odpowiedzi poszczególnych podmiotów jest często stosowanym rozwiązaniem przy opracowywaniu wyników ankiet typu jakościowego. Por. M. Bieć „Test koniunktury. Metody, techniki, doświadczenia”, Prace i materiały Instytutu Rozwoju Gospodarczego, Nr 48, SGH, 1996, str. 71-114.

Poszczególnym odpowiedziom na *wszystkie pytania* przypisywana jest zatem waga, będąca udziałem banku w danym segmencie rynku. Przy liczeniu wag uwzględniono średni stan należności danej kategorii w pierwszym i drugim miesiącu kwartału poprzedzającego kwartał, którego dotyczy ankieta⁴.

Oprócz struktur dla każdej odpowiedzi policzono tzw. procent netto, który jest różnicą między odsetkami odpowiedzi pokazującymi przeciwne kierunki zmian, oraz wskaźnik rozproszenia, definiowany jako procent netto ważony zgodnie z intensywnością odpowiedzi, tj. wagą „100%” dla odpowiedzi oznaczonych jako „znacznie/znaczny” i wagą „50%” dla odpowiedzi oznaczonych jako „nieznacznie/nieznaczny”. Wielkości te pokazują zatem ogólną tendencję w danym segmencie rynku. Sposób liczenia procentu netto dla poszczególnych pytań zawiera tabela 2.

Tabela 2. Sposób liczenia procentu netto

Nr. pytań	Definicja procentu netto
1, 8	Różnica między sumą odpowiedzi „znacznie złagodzone” i „nieznacznie złagodzone” a sumą odpowiedzi „znacznie zaostrzone” i „nieznacznie zaostrzone”. Ujemny wskaźnik oznacza tendencję do zaostrzania kryteriów
2, 9, 11	Różnica między sumą odpowiedzi „znacznie złagodzone” i „nieznacznie złagodzone” a sumą odpowiedzi „znacznie zaostrzone” i „nieznacznie zaostrzone”. Ujemny wskaźnik oznacza tendencję do zaostrzania warunków
3, 10, 12	Różnica między sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na złagodzenie polityki kredytowej” i „nieznaczny wpływ na złagodzenie polityki kredytowej” a sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na zaostrzenie polityki kredytowej” i „nieznaczny wpływ na zaostrzenie polityki kredytowej”. Ujemny wskaźnik oznacza, że dany czynnik w większym stopniu przyczynił się do zaostrzenia niż złagodzenia polityki kredytowej.
4, 13	Różnica między sumą odpowiedzi „wzrósł znacznie” i „wzrósł nieznacznie” a sumą odpowiedzi „zmniejszył się znacznie” i „zmniejszył się nieznacznie”. Dodatni wskaźnik oznacza wzrost popytu.
5, 14, 15	Różnica między sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na wzrost popytu” i „nieznaczny wpływ na wzrost popytu” a sumą odpowiedzi „znaczny wpływ na spadek popytu” i „nieznaczny wpływ na spadek popytu”. Dodatni wskaźnik oznacza, że dany czynnik oddziaływał na wzrost popytu, ujemny – na spadek.
6, 16	Różnica między sumą odpowiedzi „zostanie znacznie złagodzona” i „zostanie nieznacznie złagodzona” a sumą odpowiedzi „zostanie znacznie zaostrzona” i „zostanie nieznacznie zaostrzona”. Dodatni wskaźnik oznacza oczekiwane złagodzenie polityki kredytowej.
7, 17	Różnica między sumą odpowiedzi „wzrośnie znacznie” i „wzrośnie nieznacznie” a sumą odpowiedzi „zmniejszy się znacznie” i „zmniejszy się nieznacznie”. Dodatni wskaźnik oznacza oczekiwany wzrost popytu.

Źródło: NBP.

⁴ Na czas opracowywania wyników ankiety nie są dostępne dane dotyczące stanu należności w poszczególnych bankach w trzecim miesiącu tego kwartału ze względu na około trzytygodniowe opóźnienie w raportowaniu.

www.nbp.pl

